

færdig. Netop dette tror jeg er at sætte Pris paa Middelmæssigheden, da der ingen Tvivl kan være om, at det Menneſte, der i de fleste Fag kan gjøre en dygtig Examen, selv om han i et enkelt Fag ſkulde være udygtig, er et dygtigere Menneſte end det, der ſaaledes jævnt hen i alle Fagene faar en middelmæssig Karakter. Men det ligger i ſelve Karakterberegningen, og jeg kan ikke tro Andet end, at man maatte kunne finde en Karakterberegning, der ikke ſaaledes fremleſede Middelmæssigheden. Det er forresten i det Hele Feilen ved de lærde Skoler, og ogsaa dette Punkt bør overveies, inden man gaar til ſagt at binde ſig til ſtørre Udgifter. Der lægges der ſom ſaa mange andre Steder altfor megen Bægt paa den ſtore Alfidighed, ſom i Virkeligheden er Et med Middelmæssighed. Der er en ſaadan Stræben efter at fylde de lærde Skoler med alle Slags Fag, at det tilſidſt maa viſe ſig i ſin Urimelighed. Vi kunne jo nu engang ikke i vore Dage følge med paa alle Omraader. Det bliver ikke til Noget. Vi maa begrænſe os til enkelte Omraader og ſe at drive det til Noget paa diſſe. Saaledes ſom de lærde Skoler for Diebliftet ere, er der en ſaadan Mængde forſkjelligartede Fag, at man egentlig ſkulde tro, man vilde lægge an paa at gjøre de Unge til Konverſationslexikon, ſom kunde lidt af Alt og ikke noget Ordentligt. Men det er ikke nok med det. Vi høre hveranden Dag et nyt Fag melde ſig, ſom abſolut maa med, ſom abſolut hører med til den almindelige Dannelſe; intet dannet Menneſte kan undvære det, thi et dannet Menneſte maa vide lidt af Alt. Man har jo nævnt Nationaløkonomi, Sundheds-lære (Lauber: Grundlovs-lære), ja, ogsaa Grundlovs-lære (En Stemme: Kineſiſt), ja, Kineſiſt er der dog Ingen endnu, der har villet have ind i de lærde Skoler, men det kommer maaffe ogsaa nok. Der er en ſaadan Stræben efter at faae ſaadanne Fag med, ſom om det var den lærde Skoles Op-gave at forſyne de Unge med Alt, hvad de kunne behøve for hele det følgende Liv, ſom om man, naar man kom ud af Skolen, ikke havde endel tilbage at lære. Og dog er det jo førſt, naar man er kommen ud af Skolen, man i Almindelighed lærer Noget, man har rigtig Gavn af for det følgende Liv. Det, Skolen ſkulde gjøre, er — det er man ogsaa theoretiſt enig om — ved Hjælp af de Fag, den har, at udvikle den Ungeſ Mandsevner, men dertil behøver man ikke et ſaa-dant Mylbr af Fag, tvertimod, jo mere ſamlede, jo mere begrænſede og enſartede Fagene ere, jo bedre er det, naturligviis indenfor en vis Begrænsning, jo mere kan man virkelig udvikle de Ungeſ Sind. Det er jo ikke de enkelte Kundſkaber, det kommer an paa. Vi vide Alle, at, naar der er gaaet nogle Aar efter Examinen, have vi glemt en ſtor Del, maaffe det Meſte af de poſitive Kundſkaber, vi have havt, men at de dog have havt deres Betydning. Man hører ofte anføre, at det,

der er det Dannende, er at have havt, men ikke juſt det at have Kundſkaberne; de ere gaaede igjennem os og have gjort deres Gavn. — Mig vilde det forekomme meget naturligt, om man gif videre paa den Vej, man begyndte paa i 1871, ſaaledes at man kom bort fra denne Enſartethed, der hidtil har herſket, og gjorde det muligt for Folk at kunne komme til Univerſitetet ad meget forſkjellige Veie. Man gjorde efter min Mening kun et halvt Skridt i 1871 ved den Deling, der blev foretagen, men jeg vilde ønske, man nu vilde gaa videre, ſaaledes at nogle Skoler indrettebe ſig ſærligt med det Klaſſiſke ſom deres Grundlag og virkelig ſit Mod til at ſmide endel af det Øvrige helt overbord, medens andre Skoler byggede deres Uddannelſe paa Naturvidenſkaberne og helt ſmed det Klaſſiſke overbord, og andre Skoler atter havde Hiſtorie til Midtpunkt og ſaa fremdeles. Man vil maaffe ſige, at det er noget upraktiſk Drømmeri, men i den Henſeende vil jeg henviſe til et meget praktiſt Folk, nemlig Engländerne. Der har man prøvet noget ſaadant. Ved Univerſitetet i London, ſom jo er et af de nyere Univerſiteter der, er det indført, at man kan blive indſkrevet ſom Student, om man ſaa aldrig har beſkjæftiget ſig med Latin og Græc, medens der er andre Studenter, ſom aldrig have beſkjæftiget ſig med Mathematik og Naturvidenſkaberne, og de kunne dog følge Univerſitetets Underviſning. Engländerne ere praktiſke Folk, og vi kunne i mange Retninger have godt af at lære af dem ogsaa paa dette Omraade. Paa den Maade kunde man ogsaa komme til at opſtille det ſom et Fremtidsmaal — det lyder maaffe noget kraft, naar det ſiges lige ud, men jeg veed, at ogsaa mange anſete Skolemænd hylde den Tanke — at komme til examen artium's Ophævelſe. Uden videre at ophæve den nu, kan ikke lade ſig gjøre, og det vilde derfor være urimeligt at foreſlaa det, thi det kunde ikke gaa igjennem. Men den kan jo ogsaa tilbøielig blive ophævet ad den Vej, at man kommer bort fra den Dvertro, at der er een, kun een eneſte, Maade i Verden, hvorpaa man kan faae den nødvendige Dannelſe, een eneſte Maade, ſom maa være ſælles, enten det er en Dreng eller en voksen Mand, enten det er en Kvinde eller en Mand, ſælles for Alle, hvorledes de ſaa ere begavede, og i hvilken Alder de ere. Det vilde være et Skridt til at komme bort fra den Dvertro, og jeg tror, det vilde være meget heldigt, om man ſaaledes kunde faae forſkjelligartede lærde Skoler. Staten kan ſtille ſine Fordringer ved Embedsexamen og det maa mere og mere blive Folks egen Sag, om de ere iſtand til at følge Univerſitetets Underviſning eller ikke. Det tror jeg, man ganſke rolig kan overlade til dem ſelv. Kunne de ikke følge med, godt, ſaa følge de ikke med; men ville de det, blive de nødt til at til-egne ſig det, der behøves. Alſaa var det mit